

**društveni, privredni, (geo)politički i prostorni
zamašnjak razvoja socijalističkog grada**

Galerija Modulor
Park Stara Trešnjevka 1
21. 5. 2024. – 6. 6. 2024.

otvorenje izložbe: 21. 5. 2024. u 19 sati
radno vrijeme Galerije Modulor: radnim danom od 10 do 20 sati

**IZLOŽBA
ZAGREBAČKI
VELESAJAM 1956. – 1961.**

HR-DAZG-1172. Katalozi. JZV 1959.,9

Zagrebački velesajam na desnoj obali Save vjerojatno je jedan od ključnih urbanističko-infrastrukturnih projekata oblikovanja i usmjeravanja rasta grada. Osim toga, kroz svoj dugogodišnji rast i razvoj pokazao se zamašnjakom ekonomskog razvoja, ogledalom ideološko-političkih transformacija te poligonom društvene emancipacije i modernizacije.

Pod imenom Zagrebački zbor osnovan je davne 1909. godine te je jedan od osnivača Unije međunarodnih sajmova 1925. Pozicioniran na križanju zapada i istoka Europe te Balkana, dobro prometno povezan, ubrzo stječe veliki međunarodni ugled te postaje ključna točka trgovanja i razmjene prvo na području Europe, a nakon Drugog svjetskog rata i svijeta. Prvi poslijeratni Jesenski međunarodni velesajam održan je već 1947. godine kao prvi sajam održan u bilo kojoj zemlji socijalističkog bloka.

Odluka da se 1955. godine krene u izgradnju novog sajamskog prostora na desnoj obali Save rezultirala je gradnjom jednog od najvećih sajmišta u poslijeratnoj Europi te omogućila stvaranje infrastrukturnih preduvjeta potrebnih za razvoj Novog Zagreba. U periodu od 1956. do 1990. podignuto je preko 50 što paviljonskih što pomoćnih zgrada koje su iz godine u godinu ugošćavale trgovce, tvrtke i posjetitelje iz cijeloga svijeta. Tijekom pedesetih Zagreb je jedno od rijetkih mjesta na kojemu neposredno trguju zemlje Istočnog i Zapadnog bloka, da bi šezdesetih Velesajam bio trgovinsko i diplomatsko ogledalo politike nesvrstanosti s najvećim brojem zemalja trećeg puta koje izlažu svoje proizvode. Paralelno, posjetitelji osim općih izložbi uzoraka, pohode izložbe suvremenog odijevanja, dizajna i načina oblikovanja životnog prostora, izložbe knjiga i tehnike, edukativne formate povezane s emancipacijom žena, razvojem turističkih navika i kulturne događaje. Izvan sajamskih termina neki od paviljona služe kao setovi za impozantne filmske setove, drugi za kulturne i sportske priredbe.

Pogled na Aleju nacija, 1956., HDA, AGEFOTO

Ova izložba dio je višegodišnjeg projekta istraživanja Velesajma kojim se želi obuhvatiti njegov značaj i uloge koje je odigrao kako na razini grada Zagreba, tako i socijalističke Jugoslavije te sagledati njegovu poziciju danas. Njome se obuhvaća razdoblje od njegove inauguracije na desnoj obali Save do 1961. godine i prateći građevinski boom, hladnoratovsku poziciju i formaliziranje Pokreta nesvrstanih. Izložba daje smjernice za proučavanje društvenog, privrednog, (geo)političkog i prostornog doprinosa Zagrebačkog velesajma razvoju jednog socijalističkog grada, a time i (socijalističkog) svijeta.

Podijeljena je u tri segmenta kojima se prate različiti aspekti ovog perioda:

- Urbana geneza
- Kulturni i privredno-društveni aspekti 1956. – 1961.
- Zagrebački velesajam kao (geo)politički laboratorij

Zagrebački velesajam analizira se kao locus snažnog odraza globalnih dinamika koje su se na njemu ogledale u vrijeme zaoštavanja politika Hladnog rata, rezultata podjele svijeta nakon Drugog svjetskog rata na dva ideološka pola, koja kao da se na njemu povezuju kroz sveprisutni konzumerizam i nadmetanje u tehnološkom napretku.

Lana Lovrenčić i Sonja Leboš

impresum

autorice izložbe:

Sonja Leboš (Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja)

Lana Lovrenčić (Institut za povijest umjetnosti) i

produkcija:

Centar za kulturu Trešnjevka – Galerija Modulor,

Institut za povijest umjetnosti (IPU),

Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja (UIII)

maketa: Marko Ambroš (Deminutiv studio)

dizajn: Jana Dabac (Diapozitiva)

tisak panela: Ars kopija d.o.o.

tisak kataloga: Tiskara Grafing

naklada: 150

izložba je organizirana u okviru UIII projekata "Geometrije (od)rasta" i

"Prostori Novog Zagreba 1: Zagrebački velesajam" te projekta Instituta za povijest umjetnosti "Fenomeni hrvatskoga umjetničkog moderniteta – FEMU"

podrška:

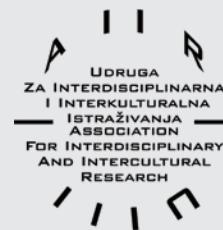
Grad Zagreb – Gradski ured za kulturu i civilno društvo,

Ministarstvo kulture i medija RH,

Europska unija – NextGenerationEU iz sredstava osiguranih u

Nacionalnom planu oporavka i otpornosti 2021.–2026. (NPOO).

rad Udruge za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja institucionalno podržava Zaklada "Kultura nova"

INSTITUT ZA POVIJEST UMJETNOSTI

